

Scientific journal
PHYSICAL AND MATHEMATICAL EDUCATION
Has been issued since 2013.

ISSN 2413-158X (online)
ISSN 2413-1571 (print)

Науковий журнал
ФІЗИКО-МАТЕМАТИЧНА ОСВІТА
Видається з 2013.

<http://fmo-journal.fizmatsspu.sumy.ua/>

Твердохлебова Ю.М. Методологічні основи підготовки фахівців фізичної культури і спорту до використання здоров'явідновлювальних технологій у професійній діяльності. Фізико-математична освіта. 2018. Випуск 1(15), частина 3. С. 49-53.

Tverdokhlebova Ju. Methodological fundamentals of training specialists in physical culture and sport for the use of health and recovery technologies in professional activity. Physical and Mathematical Education. 2018. Issue 1(15), part 3. P. 49-53.

УДК 378:[37.091.12.011.3-051:796]

Ю.М. Твердохлебова

Національний університет «Чернігівський колегіум» імені Т.Г. Шевченка, Україна

МЕТОДОЛОГІЧНІ ОСНОВИ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ І СПОРТУ ДО ВИКОРИСТАННЯ ЗДОРОВ'ЯВІДНОВЛЮВАЛЬНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У ПРОФЕСІЙНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ

Анотація. Нове українське суспільство потребує фахівців фізичної культури і спорту інноваційного типу, що поєднують здатність до творчої співпраці, володіють сучасними інноваційними технологіями відновлення здоров'я, володіють уміннями відновлення, корекції й підтримки рухових функцій спортсменів. Вироблення чіткого методологічного апарату при вирішенні проблеми дозволяє створити належну базу, підґрунтя для реалізації освітнього процесу, який забезпечить ефективну професійну підготовку майбутніх фахівців фізичної культури і спорту до використання здоров'явідновлювальних технологій у професійній діяльності. Водночас аналіз наукових розвідок показує відсутність систематичних теоретичних і практичних досліджень до професійної підготовки майбутніх фахівців фізичної культури і спорту до використання інноваційних технологій відновлення здоров'я спортсменів у професійній діяльності. Ця проблема потребує осмислення її як цілісної педагогічної системи. Указане доводить актуальність проблематики дослідження й підтверджує необхідність розробки задекларованої проблеми. Система професійної підготовки фахівців ґрунтується на взаємопов'язаних принципах професійної освіти: професійної спрямованості навчання, фундаменталізації, гуманізації та випереджувального характеру професійної підготовки, технологічності, інтеграції, індивідуалізації та диференціації, неперервності та наступності, інформатизації, оптимізації, цілісності, моделювання, самоствійності та самоосвіти тощо. Результати аналізу засвідчили перспективність залучення цілісного, діяльнісного, редуційного, диференційованого та Self-made-man-підходів до підготовки майбутніх фахівців ФКіС до використання здоров'явідновлювальних технологій у професійній діяльності.

Ключові слова: підготовка фахівців фізичної культури і спорту; здоров'явідновлювальні технології; методологічні основи; професійна підготовка.

Постановка проблеми. У сучасному українському суспільстві основною функцією фізкультурної освіти, що радикально змінює її якість, виступає функція перетворення освіти в реальний механізм фізичного, морального, психічного та духовного розвитку особистості. Посилення ролі особистості в усіх галузях суспільного прогресу роблять надзвичайно гострими завдання докорінного перетворення системи фізичного виховання та спорту як головного джерела здорового людського потенціалу суспільства. Для реалізації цих завдань потрібні фахівці фізичної культури і спорту з високою педагогічною і дослідницькою культурою, здатні до професійної творчості в широкому сенсі. Тільки тоді фахівець фізичної культури виправдовує соціальні очікування, коли його особистісна, загальна і професійна культура дозволяють адаптувати проект професійної діяльності до конкретних соціальних умов та реалій.

Формування фахівця нового типу вимагає відмови від групоцентричного типу свідомості, орієнтованого на твердо встановлену систему уявлень, від готових рецептів «на всі випадки життя», руйнування професійних стереотипів, неадекватних соціокультурних умов, що стрімко змінюються, перегляду педагогічного кредо ЗВО, життєвих позицій і цінностей майбутнього фахівця фізичної культури і спорту. Із позицій сьогодення поява нових освітніх креативно-педагогічних парадигм пов'язана зі зміною векторів гармонійного розвитку фахівця фізичної культури і спорту, коли пріоритетним стає розвиток цілісної з фізичної, моральної, соціальної, духовної та психологічної позицій особистості. Нове українське суспільство потребує фахівців фізичної культури і спорту інноваційного типу, що поєднують здатність до творчої співпраці, володіють сучасними інноваційними технологіями відновлення здоров'я, володіють уміннями відновлення, корекції й підтримки рухових функцій спортсменів.

Вироблення чіткого методологічного апарату при вирішенні проблеми дозволяє створити належну базу, підґрунтя для реалізації освітнього процесу, який забезпечить ефективну професійну підготовку майбутніх фахівців фізичної культури і спорту до використання здоров'явідновлювальних технологій у професійній діяльності.

Аналіз актуальних досліджень. У цілому розвиток вищої професійної освіти у галузі фізичної культури і спорту (ФКіС) ґрунтуються на Конституції України, законах України «Про вищу освіту» (2014), Постановах Верховної Ради України «Про забезпечення сталого розвитку сфери фізичної культури і спорту в Україні в умовах децентралізації влади» (2016), Національній стратегії розвитку освіти в Україні на 2012–2021 роки, Цільовій соціальній комплексній програмі розвитку фізичної культури і здоров'я (2016); Наказі Міністерства освіти і науки України «Про затвердження Положення про дистанційне навчання» (2015); інших державних програмах і документах.

Питанням розвитку особистості фахівця галузі фізичної культури присвячені дослідження Р. Клопова, В. Костюченка, Б. Курдюкова, Б. Лосіна, Л. Лубишевої, В. Магіна, Л. Матвєєва, В. Платонова, Ю. Ніколаєва, М. Прохорової, Л. Сущенко, О. Утішевої, С. Хазової, Ж. Холодова, В. Чичикіна тощо. Удосконаленню професійної підготовки вчителів фізичної культури присвячені дослідження Я. Бельського, М. Віленського, Є. Захаріної, О. Петуніна, Ф. Собяніна, А. Тер-Ованєсяна, О. Тимошенка, В. Філанковського, О. Шабаліної, Б. Шияна та ін. Проблеми змісту освіти галузі ФКіС досліджені у працях А. Барабанова, М. Віленського, Є. Каргаполова, В. Маслова, Ж. Холодова та ін. Удосконалення організаційних форм і методів навчання у вищій освіті галузі ФКіС вивчали Ю. Гагін, С. Зайцева, Б. Курдюков, Л. Лубишева, В. Лях, Н. Назаркіна, Н. Пфейфер, В. Чичикін та ін. У цих працях наголошується, що ЗВО галузі ФКіС мають розвиватися на принципах динамізму, варіативності, різноманітності організаційних форм, гнучкого реагування на потреби суспільства й особистості.

Значний науковий внесок у розвиток теорії спорту зробили вітчизняні вчені Г. Арзютов, С. Бубка, М. Булатова, М. Дутчак, Г. Лисенчук, І. Максименко, І. Медведєва, В. Платонов, Ю. Шкрєбтій, Ю. Бріскін, Л. Волков, В. Костюкевич, М. Линець, А. Магльований та ін. Дослідники розкрили у своїх працях провідні напрям оптимізації підготовки спортсменів.

Водночас аналіз наукових розвідок показує відсутність систематичних теоретичних і практичних досліджень до професійної підготовки майбутніх фахівців фізичної культури і спорту до використання інноваційних технологій відновлення здоров'я спортсменів у професійній діяльності. Ця проблема потребує осмислення її як цілісної педагогічної системи. Указане доводить актуальність проблематики дослідження й підтверджує необхідність розробки задекларованої проблеми.

Мета статті. Розкрити методологічні основи професійної підготовки майбутніх фахівців фізичної культури і спорту (ФКіС) до використання технологій відновлення здоров'я у професійній діяльності.

Методи дослідження. Теоретичні методи: системний аналіз наукової, психолого-педагогічної, методичної літератури.

Виклад основного матеріалу. Система професійної підготовки фахівців ґрунтується на взаємопов'язаних принципах професійної освіти: професійної спрямованості навчання, фундаменталізації, гуманізації та гуманітаризації, випереджувального характеру професійної підготовки, технологічності, інтеграції, індивідуалізації та диференціації, неперервності та наступності, інформатизації, оптимізації, цілісності, моделювання, самостійності та самоосвіти тощо [7].

Результати аналізу засвідчили перспективність залучення цілісного, діяльнісного, редукційного, диференційованого та Self-made-map-підходів до підготовки майбутніх фахівців ФКіС до використання здоров'явідновлювальних технологій у професійній діяльності.

Цілісний підхід – найбільш загальний і широкий спосіб охоплення пізнаваних явищ. Як зазначено в роботах Ю. Бабанського, І. Зязюна, В. Ільїна, В. Краєвського, В. Сластьоніна та ін., цілісний підхід орієнтує на осмислення педагогічної реальності як єдиного системного цілого, забезпечуючи тим самим «багаторівневий перехід від абстрактно-формальних пластів знання до пластів конкретно-змістових». Розуміння цих особливостей допомагає повноцінно використовувати цілісний підхід як методологічну основу взаємопов'язаної діяльності педагогів ЗВО і студентів – майбутніх фахівців фізичної культури і спорту; створення цілісної системи їхньої підготовки; обґрунтування завдань, змісту та структури навчального матеріалу, форм і методів навчання, проектування та проведення теоретичного та практичного навчання.

Основним положенням *діяльнісного підходу* є провідна роль діяльності у процесі формування особистості (Б. Ананьєв, Г. Атанов, Б. Бадмаєв, Г. Балл, Л. Виготський, В. Козаков, А. Леонтьєв, В. Моляко, В. Шадріков та ін.). Цей підхід ґрунтується на теорії діяльності – сукупності психолого-педагогічних досліджень, в яких психіка і свідомість, їх формування і розвиток вивчаються з позиції предметної діяльності суб'єкта. У останні роки дослідження професійного становлення особистості часто ведуться на основі особистісно-діяльнісного підходу, що враховує єдність мотиваційної та операційної сфер освітньо-професійної та, власне, професійної діяльності. Діяльність – специфічно людський феномен. Вона не є сукупністю реакцій, а є системою дій, об'єднаних метою (тобто тим, заради чого здійснюється діяльність), інакше кажучи, свідомою часткою особистості людини (на відміну від поведінки), і завжди продуктивна, тобто її результатом є перетворення як у зовнішньому світі, так і в самій людині, її знаннях, мотивах, здібностях. Діяльність включає два аспекти: зміну самого суб'єкта завдяки поступовому перетворенню зовнішньої предметної дії у внутрішні розумові дії – інтеріоризацію (розпредмечування); активну трансформацію світу суб'єктом – екстеріоризацію (його опредмечування) [11, с. 11].

О. Леонтьєв розрізняє три головні рівні організації діяльності – операції, дії та автономну діяльність [5]. На першому (операційному) рівні діяльність людини представлена неусвідомленими (автоматизованими) психологічними операціями. На предметному рівні – усвідомлені, цілеспрямовані дії, що використовуються для досягнення поставленої мети. Забезпечення рівня визначається цілями окремих дій та умовами, у яких вони реалізуються, тобто діяльність особистості – сукупність окремих дій, що є компонентами діяльності. І на третьому (автономному) рівні – це самостійна діяльність, яка співвідноситься з потребами та мотиваціями суб'єкта, а не з умовами та цілями досягнення результатів. Окремі види діяльності інтегровані в четвертий рівень регуляції діяльності – систему особистості, яка становить своєрідний порядок діяльності людини: того, що вона хоче, що вона може і в чому вона себе проявляє перед іншими суб'єктами. Названі рівні вказують на закономірності формування професійних навичок студентів у процесі навчання. Зокрема, з їх опису витікає те, що кінцевим результатом діяльності має стати реалізована мета – якісне використання здоров'явідновлювальних технологій у професійній діяльності фахівця ФКіС. Для досягнення мети фахівця необхідно забезпечити стимулом до діяльності, який сприятиме формуванню мотиву. Мотив, у свою чергу, повинен забезпечити вибір засобів і способів здобування результатів професійної діяльності. Отже, положення діяльнісного підходу дає можливість визначити підґрунтя для розуміння структури, ієрархічної побудови та спрямованості майбутньої професійної

діяльності студентів, а також забезпечити формування складових готовності майбутніх фахівців фізичної культури і спорту до використання здоров'явідновлювальних технологій у професійній діяльності.

Редукційний підхід (Р. Карпинська, Л. Сидоренко та ін.) передбачає узагальнення фактів, що набувають наукового знання у суміжних галузях при формуванні системи уніфікованих принципів у сфері фізичної культури та спорту. Відповідно до контексту нашого дослідження використання здоров'явідновлювальних технологій у професійній діяльності вимагає від фахівця фізичної культури і спорту системи базових знань про особливості антропометричного розвитку та його співвідношення із допустимими фізичними навантаженнями [7].

Важливими для нашого дослідження також будуть результати, одержані О. Спіріним, який у ході наукового дослідження виділив і обґрунтував характерні вимоги до реалізації *диференційованого підходу* у ЗВО [8]:

- 1) урахування індивідуальних особливостей студентів;
- 2) урахування наявної системи навчання у вищій школі, відбір таких організаційних форм за диференційованого підходу, які б були в гармонії з іншими, взаємодоповнювали одна одну і сприяли гармонійному розвитку особистості студента;
- 3) раціональне поєднання фронтальних, колективних й індивідуальних форм організації навчання за провідної ролі колективних форм.

Аналіз різних підходів до визначення дефініції «*диференційований підхід*» у ЗВО дозволяє виділити таку її особливість – диференційований підхід потребує врахування різних індивідуальних характеристик майбутніх фахівців. Диференційований підхід – це підхід, який ураховує індивідуальні характеристики особистості й полягає у підборі для них найбільш сприятливих умов розвитку через поглиблення і розширення змісту освіти, індивідуальний добір методів, форм і засобів навчання у відповідності з рівнем складності, обсягом, темпом часом, місцем викладання, рівнем самостійності та професійною спрямованістю.

- У науковій літературі можна знайти різні підходи науковців до групування суб'єктів учіння з метою їх диференціації [2]:
- рівень успішності, рівень пізнавальної самостійності та дієвий інтерес до навчання (Є. Рабунський);
 - рівень володіння раніше набутими знаннями і вміннями; рівень пізнавальної і практичної самостійності; ступінь розумового розвитку; ставлення до навчання; відношення до предмета (Є. Голант);
 - рівень розвитку здібностей і працездатність, емоційні і вольові якості суб'єктів учіння (А. Бударний);
 - урахування властивостей особистості суб'єктів учіння, що пов'язані з їх індивідуальним досвідом: знаннями, уміннями, звичками, досвідом емоційно-ціннісних відносин до різних видів діяльності, а саме: а) загальні і спеціальні здібності; б) рівень сформованості їх навчальних умінь; в) освіченість, яка визначається знаннями і вміннями програмного і позапрограмного матеріалу; г) пізнавальні інтереси (І. Унт);
 - здатність до навчання і працездатність (І. Чередов).
 - урахування переваги в мисленні образними чи абстрактними категоріями: а) перевага образного мислення над абстрактним; б) перевага абстрактного мислення над образним; в) гармонійне поєднання обох видів мислення (Н. Менчинська);
 - урахування ставлення до предмету: а) ті, для яких предмет є елементом їх загального розвитку; б) ті, що вважають предмет важливим елементом подальшого життя; в) ті, що обирають предмет як основу для майбутньої професії (В. Болтянський і Г. Глейзер);
 - урахування впливу мотивації на успішність діяльності (пізнавальних інтересів, як мотиваторів навчання): аморфні інтереси; широкі інтереси; стрижневий інтерес до предмету; відсутній інтерес, що потребує різних педагогічних впливів (О. Спірін).

Майбутні фахівці ФКіС суттєво відрізняються за багатьма показниками: станом здоров'я, рівнем фізичного розвитку, рівнем біологічного розвитку, рівнем сформованості та функціонування різних органів і систем організму тощо. Критеріями поділу на однорідні групи для диференціації під час професійної підготовки майбутніх фахівців ФКіС можуть бути:

- 1) біологічні (стать, біологічний вік, функціональні показники у стані відносного спокою та під час дозованого навантаження, фізичний стан та ін.);
- 2) особливості фізичного розвитку (довжина тіла, маса тіла, соматотип тощо);
- 3) рівень фізичної підготовленості (рівень розвитку фізичних якостей, провідні та відстаючі фізичні якості);
- 4) соматичне здоров'я;
- 5) соціальні (гендер, сім'я, оточення, школа тощо);
- 6) психологічні (типологічні особливості нервової системи, сприйняття мислення, характер, здібності та ін.);
- 7) рівень навчальних можливостей.

Ю. Курамшин наголошує на тому, що при виконанні однакового фізичного навантаження очікуваний результат може бути різний. Для деяких навантаження буде оптимальним, а для інших недостатнім чи взагалі дуже великим. Це залежить від статево-вікових особливостей, рівня фізичної підготовленості, функціональних можливостей організму та стану здоров'я тих, хто займається. Тому під час виконання фізичних вправ потрібно уважно слідувати за реакцією організму кожного і, виходячи, з цього підбирати фізичні навантаження, диференціюючи його [3].

Отже, диференційований підхід у професійній підготовці фахівців ФКіС зменшує небезпеку фізичних перевантажень, сприяє підвищенню оздоровчої ефективності занять фізичними вправами, міцному засвоєнню технологій відновлення здоров'я та використання відповідних засобів.

У ході дослідження вважаємо за потрібне спиратися на ідеї «*Self-made-man*»-підходу, суть якого вітчизняні науковці (В. Антанюк, А. Дальхеева, О. Левшина, А. Липкін, О. Тарасова та ін.) вбачають у тому, що людина створює і реалізує власну «Я-концепцію» та бере на себе відповідальність за власне життя. «*Self-made-man*»-підхід нерозривно пов'язаний з формуванням індивідуалізму, смисловим ядром якого є визнання права людини на незалежне самовизначення, покладання на свої власні сили та персональну відповідальність за свою долю. Це забезпечує людині можливість здійснювати самоуправління, самотворення («*Self-made-man*») у контексті власного буття. Цілком очевидно, що характер тлумачення можливості такого самоуправління стимулює творчу активність людини, зумовлює її орієнтацію на власні сили [4; 6; 9; 10].

Поява ідеалу «Self-made-man» пов'язана з процесом формування американської спільноти, що набуло особливого розмаху у XVIII столітті, коли Бенджамін Франклін у своїй «Автобіографії», написаній у 1791 р., створив образ людини, яка виривається із успадкованого становища і створює нову ідентичність для себе, коли Генрі Клей уперше у 1832 р. застосував вислів «самотворена людина» для опису людей, чий успіх залежить від них самих, а також коли Фредерік Дуглас, починаючи з 1859 р., намагається окреслити концепцію «Self-made-man» [12; 13]. Нині українські й зарубіжні вчені розглядають людину як систему, в якій нерозривно співіснують «біологічне та особистісне, як те, що визначає її індивідуальну активність, та соціальне, в тому розумінні, що людина діє в суспільстві та суспільство до певної міри визначає її мотиви, ідеали, цілі, способи їх досягнення і види діяльності» [1; 14]. Відомо, що метою фізичного розвитку особистості є усебічний та різнобічний розвиток фізичних і духовних здібностей людини, її самореалізація в розвитку духовних і фізичних здібностей за допомогою фізкультурної діяльності, освоєння інших цінностей фізичної культури. У рамках нашого дослідження використання «Self-made-man»-підходу передбачає, що фізична культура і спорт має спрямовуватися на формування у майбутніх фахівців ФКіС не тільки визначених фізичних якостей, але й глибоких знань про свій організм, про засоби цілеспрямованого впливу на фізичний стан, збереження та зміцнення здоров'я, а крім того – на формування індивідуальної відповідальності, відповідних інтересів, потреб, ціннісних орієнтацій і рефлексії власної реальної поведінки та способу життя.

Отже, важливими для підготовки майбутніх фахівців ФКіС до використання здоров'явідновлювальних технологій у професійній діяльності є цілісний, діяльнісний, редукційний, диференційований та Self-made-man-підходи.

Висновки та перспективи подальших досліджень. У сучасних умовах реформування освітньої системи України однією з нагальних проблем є підготовка висококваліфікованого фахівця, зокрема сектора фізичної культури і спорту. Випускники університетів фізичної культури і спорту повинні бути готові до професійної діяльності в специфічних умовах, серед яких енергійний характер рухових дій і особливі умови діяльності, що вимагає від них високого рівня сформованості таких якостей, як активність, здатність до адаптації в соціальній та професійній сферах, високий рівень фізіологічних і психологічних можливостей. Здатність фахівців такого профілю виконувати професійну діяльність залежить не тільки від їх професійної підготовки, а й вимагає високого рівня фізичного, психічного, соціального і духовного здоров'я. Разом з тим, в останні роки в результаті забруднення навколишнього середовища і соціально-економічних перетворень, які призвели до зниження рівня життя, погіршився стан здоров'я населення України. Тому для випускників університетів фізичної культури і спорту найважливішим завданням є формування умінь використання технологій відновлення здоров'я в професійній діяльності як складової їх професійної компетентності.

Процес професійної підготовки майбутніх фахівців ФКіС є складним і багатограним, про що свідчать різні чинники впливу, необхідність їх поєднання, своєрідність механізмів розв'язання актуальних освітніх завдань, зокрема, підготовки майбутніх фахівців фізичної культури і спорту до використання здоров'явідновлювальних технологій у професійній діяльності. Тому дотримання запропонованих методологічних підходів (цілісний, діяльнісний, диференційований, редукційний, «self-made-man»-підхід) вважаємо необхідними для забезпечення ефективної підготовки майбутніх фахівців фізичної культури і спорту до використання здоров'явідновлювальних технологій у професійній діяльності.

Список використаних джерел

1. Булатова М., Литвин О. Здоров'я і фізична підготовленість населення України. *Теорія і методика фізичного виховання і спорту*. 2004. № 1. С. 3-9.
2. Глазирін І. Д. Основи диференційованого фізичного виховання. Черкаси : Видавництво «Відлуння-Плюс», 2003. 352 с.
3. Курамшин Ю.Ф. Теорія і методика фізичної культури. Київ, 2003. 464 с.
4. Левшина О.Н. Идея «Self-made man». URL: <https://cyberleninka.ru/article/n/ideya-self-made-man-osobennosti-vostryatiya>
5. Леонтьев А. Н. Деятельность. Сознание. Личность. Москва : Политиздат, 1975. 304 с.
6. Липкин А.И. Субцивилизационная специфика США. Американский индивидуализм. *Культура и искусство*. 2014. № 6. С. 618-633.
7. Рибалко П. Ф. Професійна підготовка майбутніх учителів фізичної культури до організації фізкультурно-оздоровчого середовища у закладах середньої освіти : монографія. Суми, 2019. 378 с.
8. Спірін О. М. Диференційований підхід у вивченні основ штучного інтелекту в курсі інформатики фізико-математичного факультету вищого педагогічного закладу: дис... канд. пед. наук: 13.00.02 / Нац. пед. ун-т ім. М.П. Драгоманова, 2001. 219 с.
9. Тарасова О.В., Яцевич О.Е. Селфмейдмен: от истории к современности. *Теория и практика общественного развития*. 2015. № 6. С. 130-132.
10. Ходус Е.В. «Идея субъекта» как эпистемологическая и онтологическая проблема: к вопросу вариативности форм современной субъективности. *Актуальні проблеми філософії та соціології*. 2015. № 3. С. 176-181.
11. Шимко І. М. Дидактичні умови організації самостійної навчальної роботи студентів вищих навчальних закладів : дис... канд.пед.наук. : 13.00.04. Кривий Ріг, 2003. 180 с.
12. Douglas F. Narrative of the Life of Frederick Douglas, an American Slave, in: The Norton Anthology of American Literature. 6th ed. London – New York, 2003.
13. Miller B., Lapham M. The Self-made-myth. San-Francisco, 2012.
14. Prochaska J. O., Velicer W. F. The transtheoretical model of health behavior change. *Health Promotion*. 1997. № 12. P. 38-48.

References

1. Bulatova M., Lytvyn O. (2004). Health and physical fitness of the population of Ukraine. *Theory and methods of physical education and sports*. № 1. P. 3-9. (in Ukrainian).
2. Glazirin I.D. (2003). Fundamentals of differentiated physical education. Cherkasy: Echo-Plus Publishing House. (in Ukrainian).
3. Kuramshin Yu.F. (2003). Theory and methods of physical culture. Kyiv. (in Ukrainian).
4. Levshina O.N. Self-made man idea. URL: <https://cyberleninka.ru/article/n/ideya-self-made-man-osobennosti-vostryatiya> (in Russian).

5. Leontiev A. N. (1975). Activity. Consciousness. Personality. Moscow: Politizdat. (in Russian)
6. Lipkin A.I. (2014). Subcivilizational specificity of the USA. American individualism. *Culture and art*. No. 6. P. 618-633. (in Russian)
7. Rybalko P.F. (2019). Professional training of future teachers of physical culture to the organization of physical culture and health environment in secondary education: a monograph. Sumy. (in Ukrainian).
8. Spirin O.M. (2001). Differentiated approach in the study of the basics of artificial intelligence in the course of computer science of the physics and mathematics faculty of a higher pedagogical institution: diss... ped. science: 13.00.02 / Nat. ped. un-t. them. M.P. Dragomanova. (in Ukrainian).
9. Tarasova O.V., Yatsevich O.E. (2015). Selfmaidman: from history to the present. *Theory and practice of social development*. No. 6. P. 130-132. (in Russian)
10. Khodus E.V. (2015). "The idea of the subject" as an epistemological and ontological problem: to the question of the variability of the forms of modern subjectivity. *Actual problems of philosophy and sociology*. No. 3. P. 176-181.
11. Shimko I.M. (2003). Didactic conditions for the organization of independent educational work of students of higher educational institutions: dis ... ped. sciences. : 13.00.04. Kryvyi Rih. (in Ukrainian).
12. Douglas F. Narrative of the Life of Frederick Douglas, an American Slave, in: The Norton Anthology of American Literature. 6th ed. London – New York, 2003.
13. Miller B., Lapham M. The Self-made-myth. San-Francisco, 2012.
14. Prochaska J. O., Velicer W. F. The transtheoretical model of health behavior change. *Health Promotion*. 1997. № 12. P. 38-48.

METHODOLOGICAL FUNDAMENTALS OF TRAINING SPECIALISTS IN PHYSICAL CULTURE AND SPORT FOR THE USE OF HEALTH AND RECOVERY TECHNOLOGIES IN PROFESSIONAL ACTIVITY

Julia Tverdokhlebova

Shevchenko National University "Chernihiv Collegium", Ukraine

Abstract. *The new Ukrainian society needs specialists of physical culture and sports of innovative type, who combine the ability to creative cooperation, have modern innovative technologies of health restoration, have the skills of recovery, correction and support of motor functions of athletes. The development of a clear methodological apparatus for solving the problem allows to create an appropriate base, the basis for the implementation of the educational process, which will provide effective training of future professionals in physical culture and sports to use health technologies in professional activities. At the same time, the analysis of scientific research shows the lack of systematic theoretical and practical research for the training of future specialists in physical culture and sports to use innovative technologies to restore the health of athletes in professional activities. This problem requires understanding it as a holistic pedagogical system. This proves the relevance of the study and confirms the need to develop a declared problem. The system of professional training is based on the interrelated principles of professional education: professional orientation of education, fundamentalization, humanization and humanization, advanced nature of professional training, manufacturability, integration, individualization and differentiation, continuity and continuity, informatization, optimization, integrity and modeling, self-education, etc. The results of the analysis testified to the prospects of involving holistic, activity, reduction, differentiated and Self-made-man approaches to the training of future FC&S specialists for the use of health and recovery technologies in professional activities.*

Key words: *training of specialists in physical culture and sports; health recovery technologies; methodological bases; professional training.*